

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-3-92 (Özelleştirme Nihai Bildirim)
Karar Sayısı : 04-60/858-201
Karar Tarihi : 20.9.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Yüksel KAYA, Orçun SENYÜCEL

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20

: T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D. TARAFLAR

: T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No: 80 Kurtuluş / Ankara

Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Kavacık Rüzgarlıbahçe 95. Sok. No:6 81640
Beykoz İstanbul

30

Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.
Atatürk Bulvarı 43160 Kütahya

E. DOSYA KONUSU: Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.'de bulunan %56 oranındaki hissesinin özelleştirme yoluyla devredilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 13.8.2004 tarih ve 4514 sayı ile giren ve en son 13.9.2004 tarih ve 5021 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 13.9.2004 tarih ve 2004-3-92/ÖN-04-YK sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 13.9.2004 tarih ve REK.0.07.00.00/199 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-60 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ :İlgili raporda;

50 - Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.'de bulunan %56 oranındaki T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait hissenin Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işleminin sektördeki oyuncu sayısını artıracığından daha rekabetçi bir ortam oluşturacağı, anılan devralmanın 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine aykırı olarak hakim durum yaratmaya veya hakim durumu güçlendirmeye yönelik olarak ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı,

ifade edilmektedir.

60 **H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

H.1. Pazara İlişkin Bilgiler

Türkiye'de şeker pancarından şeker üreten şirketlerden Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (Türkşeker) 1'i bağlı ortaklık (Adapazarı) olmak üzere 26 adet şeker fabrikasına sahiptir. 1991 yılında Amasya Şeker Fabrikası A.Ş., 1992 yılında Konya Şeker Fabrikası A.Ş. ve Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş., Türkşeker yönetiminden ayrılarak özel şirket statüsüne gelmişlerdir. Amasya Şeker Fabrikası A.Ş.'nin %56,54'ü Amasya Pancar Ekicileri Kooperatifi'ne, Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.'nin %50,51'i Kayseri Pancar Ekicileri Kooperatifine ve Konya Şeker Fabrikası A.Ş.'nin %34,26'sı Konya Pancar Ekicileri Kooperatifi'ne, %20'si ise Iğın Pancar Ekicileri Koooperatifi'ne aittir.

Sektördeki fabrikaların 2003 yılı şeker satışları dikkate alınarak elde edilen pazar payları Tablo 1'de yer almaktadır.

80

90

Tablo 1: 2003 yılı Şeker Fabrikaları Şeker Satışları ve Pazar Payları

ŞEKER FABRİKALARI 2003 YILI PAZAR PAYLARI			
FABRİKALAR	2003 YILI SATIŞLARI (TON)	FABRİKA PAZAR PAYI (%)	ŞİRKET PAZAR PAYI (%)
AFYON	(.....)	(.....)	TÜRKŞEKER TOPLAMI (.....)
AĞRI	(.....)	(.....)	
ALPULLU	(.....)	(.....)	
ANKARA	(.....)	(.....)	
BOR	(.....)	(.....)	
BURDUR	(.....)	(.....)	
ÇARŞAMBA	(.....)	(.....)	
ÇORUM	(.....)	(.....)	
ELAZIĞ	(.....)	(.....)	
ELBİSTAN	(.....)	(.....)	
ERCİŞ	(.....)	(.....)	
EREĞLİ	(.....)	(.....)	
ERZİNCAN	(.....)	(.....)	
ERZURUM	(.....)	(.....)	
ESKİŞEHİR	(.....)	(.....)	
ILGIN	(.....)	(.....)	
KASTAMONU	(.....)	(.....)	
KARS	(.....)	(.....)	
KIRŞEHİR	(.....)	(.....)	
MALATYA	(.....)	(.....)	
MUŞ	(.....)	(.....)	
SUSURLUK	(.....)	(.....)	
TURHAL	(.....)	(.....)	
UŞAK	(.....)	(.....)	
YOZGAT	(.....)	(.....)	
ADAPAZARI	(.....)	(.....)	
KÜTAHYA	(.....)	(.....)	(.....)
AMASYA	(.....)	(.....)	(.....)
KAYSERİ	(.....)	(.....)	(.....)
KONYA	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	1.788.157	100,0	100,0

2003 yılında şeker fabrikaları tarafından gerçekleştirilen yan ürün satışları ve bu satışlara göre elde ettikleri pazar payları Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2: 2003 Yılı Yan Ürün Satışları ve Pazar Payları

2003 YILI YAN ÜRÜN SATIŞLARI				
TEŞEBBÜS	MELAS	PAY (%)	YAŞ KÜSPE	PAY (%)
TÜRKŞEKER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KÜTAHYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AMASYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KAYSERİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KONYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	574.226	100,0	1.130.342	100,0

Şeker Kurulu tarafından belirlenen 2002/2003 ve 2003/2004 yılları şeker kotalarına Tablo 3 ve 4'te yer verilmiştir.

Tablo 3: 2002/2003 Pazarlama Yılı Şeker Kotaları, bin ton

TEŞEBBÜS	A KOTASI	PAY (%)	B KOTASI	TOPLAM
TÜRKŞEKER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KÜTAHYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AMASYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KAYSERİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KONYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÜLKE TOPLAMI	2,144,657	100,0	42,9	2187,53

110

Tablo 4: 2003/2004 Pazarlama Yılı Şeker Kotaları, bin ton

TEŞEBBÜS	A KOTASI	PAY (%)	B KOTASI	TOPLAM
TÜRKŞEKER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KÜTAHYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AMASYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KAYSERİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KONYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÜLKE TOPLAMI	2137,6	100,0	42,15	2179,74

H.2. Mevzuat

Yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanmasına ve gerektiğinde ihracata yönelik olarak şeker rejimini, şeker üretimindeki usul ve esaslar ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemlerini düzenlemek amacıyla 19.4.2001 tarih ve 24378 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu, ülkemizde üretiminin %70-80'i kamu tarafından düzenlenen ve siyasi bir ürün olan şeker pancarının yüksek fiyat politikaları ile desteklenmesine son vererek, şeker fabrikalarının özel sektöre devrini sağlamaya yönelik düzenlemelerin alt yapısını hazırlamaktadır.

120

Şeker Kanunu ile kota sistemi dahilinde üretim-tüketim dengesinin kurulması, bu yolla üretim fazlasından oluşan stokların zararına ihraç edilmesinin önlenmesi ve üretim fazlasının kamu maliyesi üzerinde yarattığı olumsuzlukların ortadan kaldırılmasına çalışılmaktadır. Anılan Kanun'un 3. maddesi şeker miktarını tüm

04-60/858-201

şeker türleri için ayrı ayrı olmak üzere kotalar ile belirleyen düzenlemeler içermektedir. Söz konusu maddede¹ aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir:

- 130 “Şeker üretimi ve arzında istikrarı sağlamak amacıyla pazarlanacak şeker miktarı, sakaroz kökenli ve diğer şekerler için ayrı ayrı olmak üzere şeker türlerine göre, gerektiğinde dönemsel olarak kotalar ile belirlenir. Nişasta kökenli şekerler için belirlenecek toplam A kotası, ülke toplam A kotasının %10’unu geçemez. Bakanlar Kurulu bu oranı, Kurumun görüşünü alarak %50’sine kadar artırmaya, %50’sine kadar eksiltmeye yetkilidir.

Sakaroz kökenli şekerler dışındaki depolanabilir nitelikte olmayan diğer şekerler için B kotası belirlenmez.

- 140 *Şirketlerin A ve B kotaları her yıl en geç 30 Haziran tarihine kadar, yurt içi şeker talebi, fabrikaların işleme ve şeker üretim kapasiteleri göz önünde bulundurularak Kurul tarafından müteakip beşer yıllık dönemler için tespit edilir.*

Kotalar, fabrikaların üretim süreleri ile son üç yıllık ortalama fiili günlük işleme kapasiteleri ve/veya üretim miktarları ve randımanları esas alınmak suretiyle hesaplanır. İlk kez üretime geçecek ve üç yaşın altındaki şeker fabrikaları ile bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kapasite artırımı izni almış olan fabrikalar için kota belirlenmesinde nominal üretim verileri esas alınır.

- 150 *Yeni fabrika kurulabilmesi ve/veya mevcut fabrikaların kapasitelerini artırılabilmeleri için kota temin etmeleri zorunludur. Şirketlere yeni kota tahsisinde Kurul yetkilidir.”*

Yukarıda yer alan bilgilerden anlaşılacağı üzere getirilen kota sistemi Avrupa Birliği’nin şeker rejimine benzer şekilde A ve B kotaları ile C şeker kavramlarını getirmektedir. A kotası talebe eşdeğer olarak belirlenen üretimi gösterirken B kotası emniyet stoku olarak saptanacaktır. C şeker ise talep fazlası olup doğrudan ihraç edilmesi gerekecektir.

- 160 Buna ek olarak, şeker pancarı fiyatları fabrikalarla üretici arasında yapılacak sözleşmelerle düzenlenecek olup, şeker satış fiyatının da bağımsız belirlenmesi esas teşkil etmektedir. Nitekim Şeker Kanunu’nun 5. maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“Şeker pancarı fiyatları her yıl, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üreticiler ve/veya temsilciler arasında varılan mutabakata göre belirlenir. Buna ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık [Sanayi ve Ticaret Bakanlığı] tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Şeker üretiminde kullanılan diğer hammaddeler ise şirketler tarafından üreticiler ve/veya piyasadan temin edilir.

¹ “Şirket”, bir veya birden fazla sayıda şeker fabrikasını bünyesinde bulunduran ve/veya işleten tüzel kişiliği; “A kotası”, yurt içi talebe göre üretilen ve pazarlama yılı içinde iç pazara verilebilen şeker miktarını; “B kotası”, A kotasının belli bir oranına tekabül eden ve güvenlik payı için bulundurulmak üzere üretilen şeker miktarını; “Kurul” ise Şeker Kurulu’nu ifade etmektedir.

04-60/858-201

170 *Şeker satış fiyatları, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler tarafından serbestçe belirlenir.”*

Şeker üretiminde ana girdi (hammadde) olan şeker pancarı fiyatlarının belirlenmesine ilişkin olarak Şeker Kurulu tarafından Resmi Gazete’de Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği yayımlanmıştır. Anılan Yönetmelik’in Hammadde Temini başlıklı 4. maddesinin 1. ve 2. fıkralarına göre;

180 *“Kurul tarafından tespit edilerek Şirketlere tahsis edilen şeker kotalarının garantisini için gerekli hammaddenin temini amacıyla, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında, Sözleşme düzenlenir. Sözleşmede; hammadde fiyatları ve miktarı, üretim şartları, münavebe, tohum, ekim ve mücadele, teslim ve alım şartları, fire tespiti, hammadde taşımaları, tarımsal destekler, yan ürünler, bedel ödemeleri, teknik ve cezai şartlar ile anlaşmazlıkların çözümüne ilişkin hususlar yer alır.*

Sözleşmede, tespit edilen fiyat veya avans fiyat ile her üreticinin üreteceği net A ve B kotası hammadde miktarı yer alır. Sözleşme ile belirlenen kota miktarlarının yalnızca alıcıya satılabileceği ve alıcının Sözleşmeye uygun olarak satın alma zorunluluğu kayıt altına alınır.”

190

5. maddenin 1. fıkrasına göre;

“Şeker pancarı fiyatları veya avans fiyat her yıl, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üretici ve/veya üretici temsilcileri arasında, pancar ekiminden önce Ekim ayında başlayacak müzakereler sonucunda; yıllık enflasyon oranı, üretici maliyetlerindeki artış, dünya pancar fiyatları ve alternatif ürün paritesi dikkate alınarak en geç Kasım ayı sonuna kadar varılacak mutabakatla belirlenir. Avans fiyat belirlenmesi durumunda kesin fiyat, izleyen yılın en geç Ekim ayında aynı usulle belirlenir. Pancar fiyatları veya avans fiyat sözleşmede yer alır.”

200 Anılan Yönetmelik’in Hammadde Temini başlıklı 5. maddesinin son fıkrasına göre;

“Hammadde fiyatı konusunda üretici temsilcileri ile şirket arasında mutabakata varılamaması halinde, taraflardan herhangi birinin talebi üzerine Kurul tarafından hakem heyeti teşekkül ettirilebilir.”

210 Yönetmelik’e bakıldığında; şeker pancarının, pancar üreticisi ile şeker üreticisi şirket arasında yapılacak olan ve pancar üreticisinin pancarı şeker üreticisi şirkete satmak zorunda olduğunu, şeker üreticisi şirketin ise pancar üreticisinin pancarını almak zorunda olduğunu düzenleyen sözleşmeler vasıtasıyla yetiştirildiği görülmektedir. Yönetmelik’te pancar fiyatının pancar üreticisi ve/veya temsilcisi olan mahalli pancar kooperatifi ile şeker fabrikası işleticileri arasında mutabakata göre belirleneceği, mutabakat olmaması halinde ise taraflardan herhangi birinin talebi üzerine Şeker Kurulu tarafından hakem heyeti oluşturulabileceği de düzenlenmektedir.

H.3. İlgili Pazar

H.3.1. İlgili Ürün Pazarı

220

Tatlandırıcılar kalorili ve kalorisiz olmak üzere iki ana gruptan oluşmaktadır. Kalorili tatlandırıcılar; sakoroz kökenli (şeker pancarı ve şeker kamışından elde edilenler) ve nişasta kökenli olmak üzere ikiye ayrılırken, kalorisiz tatlandırıcılar ise, sentetik tatlandırıcılar olarak tanımlanan suni tatlandırıcılardan meydana gelmektedir.

230

Nişasta ve nişasta bazlı sektörler grubunun gerek ana hammaddesinin mısır olması, gerekse de kullanım alanlarının baklava, helva, dondurma, unlu mamuller, sakız, reçel vb. alanlarda ağırlıklı olarak endüstriyel amaçlı kullanılması sakaroz kökenli tatlandırıcılar ile nişasta kökenli tatlandırıcıların ayrı pazarlarda ele alınmasını gerektirmektedir.

Türkiye’de sakaroz kökenli tatlandırıcıların ise, sadece şeker pancarından elde edilmesi sebebiyle, aşağıda şeker pancarından elde edilen ana ve yan ürünlerin tanımına yer verilmiştir.

240

Şeker: Kristallendirilmiş sakarozdan ibaret bir besin maddesidir. 4634 sayılı Şeker Kanunu’nda tanımlanan şeker; pancar veya kamıştan üretilen kristal haldeki sakaroz ile nişasta kökenli glukoz, izoglukoz, sakarozun veya invert şekerin veya her ikisinin suda çözünmesiyle elde edilen çözelti, invert şeker şurubu ve inülin şurubudur.

Küp şeker: 0,5-1 mm. Büyüklükte ince kristalli standart kristal şekerden yapılan küp veya dikdörtgen prizma veya özel şekillerde imal edilen bir şekerdir.

Kahverengi şeker: Sakaroz ve invert şeker miktarı toplam olarak ağırlıkça en az %88 olan, nemli, kahverengi tonlardaki ince taneli şekerdir. Kristal şekerin yenilebilir kamış melası ile kaplanmasından elde edilir.

250

Pancar posası (Küspe): Kırılmış pancarın şekeri alındıktan sonra kalan kısmı, preslerde %12-15 kuru madde kapsar hale getirilinceye kadar sıkılarak yaş pancar posası elde edilir. Nişasta varlığı bakımından zengin bir yem maddesidir. Ülkemiz genelinde özellikle besiciler tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Her yıl toplam işlenen pancarın %38-40’ı kadar yaş pancar posası (küspe) elde edilmektedir.

260

Melas: Şeker üretimi sırasında, şekerli suyun buharlaştırılması ve şekerin kristalleştirilmesi neticesinde geriye kalan, koyu kahverengi, akıcı pekmez kıvamındaki tatlı maddedir. Melas içerisinde %50 civarında şeker ihtiva etmesi nedeniyle, yüksek enerji taşıyan, protein varlığı yüksek bir yem olup, doğrudan suda seyreltilmek suretiyle veya diğer yem maddelerine karıştırılmak suretiyle kullanılmaktadır. Her yıl toplam işlenen pancarın %3-4’ü kadar melas üretimi

04-60/858-201

yapılmaktadır. Melas ayrıca maya ve kömür sanayiinde ve az bir miktarda ilaç sanayiinde de kullanılmaktadır.

270 Kullanım amaçları birbirinden çok farklı olan melas ile gerek nihai tüketicilerce gerekse de girdi olarak içecek ve yiyecek üreticileri gibi endüstriyel alıcılar tarafından kullanılabilen sakaroz kökenli şeker ilgili ürün pazarlarını oluşturmaktadır. Küspenin hayvan yemi olarak kullanılması sebebiyle, alternatifleri olmasından dolayı tek başına bir pazar olarak ele alınmayacaktır. Bunlara ilaveten, fabrikanın bu ürünleri elde etmek için alımını yaptığı şeker pancarının da ilgili ürün pazarı içinde ayrıca ele alınması gerekmektedir.

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda ilgili ürün pazarları “melas”, “sakaroz kökenli şeker” ve “şeker pancarı” olarak belirlenmiştir.

H.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

280 Şeker fabrikaları tarafından üretilen şekerin ülke genelinde ticarete konu olması önünde, başta nakliye bedellerinden kaynaklanan engeller olmadığından şekerin ilgili coğrafi pazarı “Türkiye Cumhuriyeti sınırları”dır. Melası alan maya firmalarının da Türkiye genelinde alım yapması, aynı coğrafi pazar tanımının melas için de geçerli olduğunu göstermektedir. Ancak şeker pancarında bölgesel alımın olması, pazarın daha dar tanımlanmasını gerektirebilecektir. Bununla beraber, şeker pancarı için ilgili mevzuat dikkate alındığında pazarın coğrafi ayağının kesin hatlarla tanımlanması gerekmektedir.

H.4. Taraflar

290 H.4.1. Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.

4.3.1953 tarihinde kurulan ve 1954 yılında yatırımı tamamlanarak işletmeye açılan Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş., 27.6.2003 tarih ve 2003/40 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile özelleştirme programına alınarak, hisselerinin satış yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir. 2003 yılı cirosu 56.628.897.608.084 TL olan şirketin sermaye yapısına Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5: Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. Ortaklık Yapısı

ORTAKLAR	HİSSE SENEDİ	İŞTİRAK ORANI (%)
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	2.240.000.000	56,00
Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş.	250.000.000	6,25
Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi	500.000.000	12,50
Kütahya Pancar Ekicileri Kooperatifi	667.385.974	16,69
Burdur Isparta Pancar Ekicileri Kooperatifi	107.689.333	2,69
Dinar Pancar Ekicileri Kooperatifi	74.924.693	1,87
Pankobirlik	160.000.000	4,00
TOPLAM	4.000.000.000	100,00

300

04-60/858-201

Şirkete ait imtiyazlı hisse senedi bulunmamaktadır.

Şeker pancarı işleme kapasitesi (.....) ton/gün olan Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş., 2003 yılında (.....) ton kristal şeker, (.....) ton melas ve (.....) ton yaş küspe satışı gerçekleştirmiştir. Net satışların ürün bazında dağılımı ise: kristal şeker (.....) milyar TL, melas (.....) milyar TL, yaş küspe (.....) milyar TL'dir. Şirketin 1982 yılında üretime geçen 140 ton/gün kapasiteli kuru küspe tesisinin üretimine 1991 yılında ara verilmiş olup, ekonomik olmadığı için halen çalıştırılmamaktadır.

310

Kütahya Şeker Fabrikası'nın %50,45 oranında sermayesine sahip olduğu ve 2003 yılı cirosu 620.956.143.145 TL olan Mars Ticaret ve Sanayi A.Ş. unvanlı bir matbaası bulunmaktadır. Anılan şirketin Kütahya Şeker Fabrikası ile devrinin ilgili olduğu pazarda herhangi bir etkisi olmayacağı dikkate alınarak değerlendirme dışında tutulmuştur.

H.4.2. Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Torunlar Gıda)

2003 yılı cirosu 123.098.373 milyon TL. olan Torunlar Gıda'nın faaliyet konularına ve bunlara ilişkin elde ettiği pazar paylarına Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6: Torunlar Gıda'nın Faaliyet Konuları ve 2003 Yılı Pazar Payları

Faaliyet Konusu	Pazar Payı (%)
Pirinç üretim, ithalat ve satışı	(....)
Yemlik mısır ithalat ve satışı	(....)
Soya fasulyesi ithalat ve satışı	(....)
Soya küspesi ithalat ve satışı	(....)

1998 yılında 250.000 ton şeker satışı yapan Torunlar Gıda'nın, 1999 yılından sonra şeker satışı bulunmamaktadır. Söz konusu şirketin dahil olduğu grup şirketlerinin şeker, melas ve şeker pancarı üretim ya da satışı yoktur. Şirketin ortaklık yapısına Tablo 7'de yer verilmiştir.

330

Tablo 7: Torunlar Gıda'nın Ortaklık Yapısı

Adı	Pay (%)	Pay Tutarı (TL)
Aziz Torun	45,00	540.000.000.000
Mehmet Torun	49,93	599.200.000.000
Neslihan Torun	5,00	60.000.000.000
Ömer F. Torun	0,03	400.000.000
Yunus E. Torun	0,03	400.000.000

İmtiyazlı hissenin bulunmadığı şirkette kontrolü elinde tutan her iki hissedarın ortak oldukları şirketlerin dökümü ve faaliyet alanlarıyla, ortaklık paylarına Tablo 8'de yer verilmiştir.²

² Torunlar Gıda'nın hiçbir tüzel kişilikte ortaklığı bulunmamaktadır. Sadece Yeni Gimat İşyerleri İşletmesi A.Ş.'de %4,83 oranında iştiraki vardır.

Tablo 8: Torunlar Gıda'nın Ana Ortaklarının Ortak Oldukları Teşebbüsler ve Faaliyet Konuları

Firma Adı	Aziz Torunun Payı (%)	Mehmet Torun'un Payı (%)	Faaliyet Konusu
Torunlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	45	49,933	Gıda imalat, ithalat, ihracat ve satışı
Torun Pazarlama A.Ş.	49,9	49,8	Gıda üretim, satış ve pazarlama
Toray İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	49,9	49,8	İnşaat taahhüt, onarım
Torunlar İnş. San. ve Tic. A.Ş.	45	49,9	İnşaat taahhüt, onarım
Torunlar Yağ San. ve Tic. A.Ş.	49,8	49,9	Sıvı yağ imalat ve satış
Ulusal Dış Tic. A.Ş.	49,9	49,8	Trustik yat işletmeciliği
Torun Kağıt Paz. A.Ş.	49,8	49,733	Kağıt satış ve pazarlama
Torun Çay San. ve Tic. A.Ş.	45	40	Çay imalatı ve satışı
Zafer Plaza İşletmeciliği A.Ş.	44,5	39,5	Alışveriş merkezi işletmeciliği

H.5. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

340 Türkşeker'in 2003 yılında şeker pazarındaki payı %(....), melas pazarında ise %(....) olarak gerçekleşmiştir. Sektördeki özel teşebbüsler olan Amasya, Kayseri ve Konya şeker fabrikalarının şeker pazarındaki payları sırasıyla %(....), %(....) ve %(....) olup, melas pazarındaki payları ise sırasıyla %(....), %(....) ve %(....)'dir. Pancar Ekicileri Kooperatifleri'nin yönetimindeki üç özel fabrika, Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği'nin (Pankobirlik) çatısı altında düşünüldüğünde, şeker pazarındaki payları toplam %(....), melas pazarında ise %(....) olmaktadır. Kütahya Şeker fabrikasının 2003 yılında şeker satışları göz önünde bulundurulduğunda pazardaki payı %(....), melas pazarındaki payı ise %(....) olarak gerçekleşmiştir.

350

Söz konusu durum değerlendirildiğinde özelleştirme sonrası pazardaki dağılım Tablo 9'da sunulduğu gibi gerçekleşecektir.

Tablo 9: Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.'nin Özelleştirilmesi Sonrası Pazar Payları

Teşebbüs	Şeker (%)	Melas (%)	Kota (A) (%)
Türkşeker	(....)	(....)	(....)
Pankobirlik	(....)	(....)	(....)
Kütahya Şeker	(....)	(....)	(....)
Toplam	100	100	100

360

Tablo incelendiğinde, Türkşeker'in özelleştirme sonrası da sektörde çok güçlü bir konumda olacağı, Kütahya Şeker'in Torunlar Gıda tarafından devralınmasından sonra sektörde oyuncu sayısının artacağı ve daha rekabetçi bir yapının oluşacağı görülmektedir. Bu bağlamda devir işlemi lider konumda olan Türkşeker'in pazar gücünü azaltıcı, rekabet ortamını sağlayıcı bir nitelik taşımaktadır.

Pancar fiyatının belirlenmesi konusunda pancar üreticisi ve/veya temsilcisi ile şeker üreticisi fabrikaların işleticilerinin mutabakatının aranması ve mutabakat

04-60/858-201

olmaması halinde ise, Şeker Kurulu tarafından hakem heyeti oluşturulabilmesine yönelik mevzuat hükümleri dikkate alındığında, pancar fiyatının belirlenmesi hususunda taraflar arasında güç dengesizliği halinde dahi her iki tarafın da mağdur olmaması için gerekli prosedür hazırlanmaya çalışıldığından, özelleştirme sonrasında bu konu sorun teşkil etmeyecektir.

370

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

Baha Esat Tekand Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.'de bulunan %56 oranındaki T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait hissenin Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işleminin sektördeki oyuncu sayısını artıracak olması nedeniyle daha rekabetçi bir ortam oluşturacağına, bu işlem sonucunda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun daha da güçlendirilmesinin ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili piyasalardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına; dolayısıyla bildirim konu devralma işlemine izin verilmesine,

380

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.